

کِتَابِ رُوت

پیشگفتار

سرگذشتِ امزی کِتَابِ ریزه دَ زمانِ قاضی ها رُخ دَد.

فهرستِ عِنوانها

خاندانِ اِیْمَلِک و نَعومی (فصل ۱ آیه ۱)

پس اَمَدو دَ وطن (فصل ۱ آیه ۶)

رُوت دَ کِشْتِ بوعَز کار مُونه (فصل ۲ آیه ۱)

نَعومی بَلدِه اَیندِه رُوت فِکْر مُونه (فصل ۳ آیه ۱)

خَانَوَارِ اِلِيْمَلِكِ وَ نَعُومِي

۱ دَ زَمَانِ حُكْمَرَانِي قَاضِي هَا، دَ سِرْزَمِيْنِ اِسْرَائِيْلِ قَحْطِي پَيْدَا
شُد و يِگِ اَدَمِ اَز شَارِ بَيْتِ-لَحْمِ مَنْطِقِه يَهُودَا قَد خَاتُو و دُو بَاچِه خُو كُوچِ كَد
و دَ مُلْكِ مَوآبِ دَ عِنْوَانِ بِيگَنَه زِنْدَگِي مُوَكْد. ۲ نَامِ اَزُو اَدَمِ اِلِيْمَلِكِ وَ
نَامِ زَن شِي نَعُومِي وَ نَامِ بَاچِه هَاي شِي مَحْلُونِ وَ كَلِيُونِ بُوْد. اُونَا اَز مَرْدُمِ
اِفْرَاتِه بُوْد وَ دَ شَارِ بَيْتِ-لَحْمِ دَ مَنْطِقِه يَهُودَا زِنْدَگِي مُوَكْد. خُلَاصَه، اُونَا دَ
مُلْكِ مَوآبِ رَفْتِه دَ اُونَجِي مَنْد. ۳ مِگَمِ اِلِيْمَلِكِ شُوِي نَعُومِي فَوْتِ كَد وَ
اُو قَد دُو بَاچِه خُو تَنهَا مَنْد. ۴ اُمُو دُو بَاچِه اَز دُخْتَرُونِ مَوآبِي خَاتُو كَرِفت
كِه نَامِ يِگِ شِي عَوْرَفِه وَ نَامِ دِيگِه شِي رُوتِ بُوْد وَ اُونَا تَقْرِيْبَاً دَه سَالِ دَ
اُونَجِي زِنْدَگِي كَد. ۵ اَوخْتِه مَحْلُونِ وَ كَلِيُونِ اَمِ فَوْتِ كَد وَ نَعُومِي اَز هَر
دُو اَوْلَادِ وَ اَز شُوِي خُو مَنْد.

۶ بَعْدِ اَزُو نَعُومِي قَد بِيْرِي گُونِ خُو بَالِه شُدِه اَمَادَگِي كَرِفتِ تَا اَز مُلْكِ

موآب پس دَ جای خود خُو بوره، چُون او دَ موآب شَنِیدد که خُداوند دَ بِلَه قوم خُو نظر کده و دَزوا حاصلاتِ پَریمو دَده. ^(۷) پس او قد دُو بیری خُو امزُو جای که زندگی مُوکد کوچ کد و دَ راهِ خُو ریی شُده پس دَ سرزمینِ یهُودا رفت. ^(۸) مگم نَعومی دَ دُو بیری خُو گُفت: ”هر دُوی شُمو پس دَ خانه آبه خُو بورید و خُداوند دَ حقِ شُمو نیکی کنه، امُو رقمیکه شُمو دَ حقِ مُرده های مه و ام دَ حقِ ازمه نیکی کدید. ^(۹) خُداوند دَز شُمو بختِ خُوب نصیب کنه تاکه هر کُدم شُمو شُوی دیگه کده دَ خانه ازُو آرام شُنید. “
 اوخته نَعومی رُوی ازوا ره ماخ کد و اونا دَ آوازِ بلند چخرا کده ^(۱۰) دَزُو گُفت: ”نه، مو قد ازتو پس موری و دَ مینکلِ قوم تُو زندگی مونی. “

^(۱۱) مگم نَعومی گُفت: ”او دُخترن مه، دَور خورده پس بورید. چرا میخاهید که قد ازمه بورید؟ آیا کُدم باچه دَ کوره مه آسته تاکه یگو روز شُوی شُمو شُنه؟ ^(۱۲) نه، نیسته. پس بورید دُخترای مه، چراکه بلده شُوی گِرِفَتو ما کلو پیر شُدیم. اگه بُگیم هنوز امأمید دَرُم و حتی اگه اِمشاو دَ شُوی دَده شُنم و یگ چند باچه ام دَ دُنیا بیرم، ^(۱۳) آیا شُمو تا جوان شُدون ازوا ره صبر مُونید و خودون خُو ره از شُوی کدو محروم مُونید؟ نه دُخترای مه، اوقاتِ ازمه از شُمو کده غدر تلخ آسته، چراکه دِسِتِ خُداوند یکسره دَ

خِلاف مه دِراز شُدِه. ” ۱۳) اوخته اونا بسم چخرا کد و عُرپه رُوی خُسْر مادر
خو ره ماخ کده خدا حافظی کد. مگم رُوت خود ره دَزو چسپند. ۱۵) و
نَعومی دَ رُوت گُفت: ” اونه! خاتُونِ ایور تُو پس دَ پیشِ قوما و خُدیون خُو
رفت؛ تُو ام از پُشتِ ازو بورو. ”

۱۶) لیکن رُوت دَزو گُفت: ” کلو شَلَه نَشو که از پیشِ تُو بورم و تُو ره
ایله کُئم. ما نَمورم، بلکه هر جای که تُو بوری ما قد ازتو مورم و هر جای
که تُو بَشینی ما ام امونجی مِیشینم؛ و قومِ ازتو، قومِ ازمه و خُدای ازتو،
خُدای ازمه آسته. ۱۷) دَ امزو جای که تُو بُمری ما ام مومرم و دَ امونجی
دَفن موشم. اگه چیزی جُز از مرگ مره از تُو جدا کُنه، خُداوند ازی کده
بَلای بدتر ره دَ بِلَه ازمه بیره. ” ۱۸) وختی نَعومی دید که رُوت سخت
تصمیم گِرَفته که قد ازو بوره، دیگه او ره چیزی نَگُفت.

۱۹) پس هر دُوی ازوا رِبی شُدِه دَ بیت-لَحَم رفت. وختیکه دَ بیت-لَحَم
رسید، تمامِ مردُمِ شار از خاطرِ ازوا دَ شور آمد و خاتونو دَ بینِ خُو موگُفت:
” ای امو نَعومی آسته؟ ” ۲۰) مگم نَعومی دَزوا گُفت: ” مره «نَعومی»
کُوی نَکنید، بلکه «مارا» کُوی کنید، چراکه خُدای مُتعالِ زندگی مره تلخ

کده. ②۱ ما دِسْتِ پُر بُر شُدْم، ولے خُداوند مَرِه دِسْتِ خالی پس اُورد. چرا مَرِه «نَعومی» مُوگید دَ حالیکه خُداوند مَرِه خار-و-ذلیل کده و قادرِ مُطلق دَ سر مه بلا اُورده. ” ②۲ خُلاصه، نَعومی قد بیری موآبی خُو رُوت قتی پس اَمَد و اونا دَ شُرُوعِ جَوِ دِرَو دَ شارِ بَیت-لَحْم رسید.

۲ ① دَ اُونجی نَعومی از طرفِ شُوی خُو اِلِیْمَلِک یگ قوما دَشت که او اولادِ بابِه اِلِیْمَلِک و نامِ ازو بوغز بُود. او یگ آدمِ ثُرَوْتَمَنَد-و-مَرْدُمَدار بُود. ② دَمَزُو غَیْتِ رُوتِ موآبی دَ نَعومی گُفت: ”مَرِه بیل که سرِ کِشتِ ها بوَرُم و هر کسی که رُوی خوش نِشو بَدیه از پُشتِ دِرَوگرای شی رفته خوشه-چینی کنم. ” و نَعومی دَ زشی گُفت: ”بوَرُو، دُخترِ مه. ” ③ پس او رَبی شُدِه دَ قَدی پَلالِ دَر اَمَد و از پُشتِ دِرَوگرا خوشه-چینی ره شُرُوع کد. اِتفاقی، او دَ یگ پُتی زَمینِ بوغز که اولادِ بابِه اِلِیْمَلِک بُود، داخلِ شُد.

④ اوخته بوغز از شارِ بَیت-لَحْم اَمَدِه دَ دِرَوگرا گُفت: ”خُداوند قد شُمو بَشه!“ و اونا دَ جوابِ شی گُفت: ”خُداوند تُو ره بَرکت بَدیه. ” ⑤ و بوغز دَ سرکارگرِ دِرَوگرا گُفت: ”ای خاتُونِ جوان از کی اَسته؟“ ⑥ و سرکارگرِ دِرَوگرا دَ جوابِ شی گُفت: ”او اُمُو خاتُونِ موآبی اَسته که قد

نَعومی از مُلکِ موآبِ پس آمده. ⑦ او از مه پُرسان کد: 'اِجازه آسته که از پُشتِ دِروگرا دَ مینکلِ قوده ها خوشه چینی کُنم؟' بعد ازو دَ قدی پللال رفت و از سرِ صُبح تا آلی ره خوشه چینده ری یه و فقط یگ لحظه دَ تی چِپری شِشت و بَس."

⑧ پس بوَعز دَ رُوت گُفت: "گوش کُو دُختر مه! دَ دِیگه جای بَلده خوشه چینی نَرُو و اینجی ره ایله نَکو، بلکه قد کِنیزای مه دَ امینجی بَش. ⑨ چیم خُو ره دَمزُو پتی زمی بَگیر که اونا دِرو مونه و از پُشتِ ازوا بورُو. ما دَ نفرای خُو گُفتیم که دَز تُو دِست نَزنه و وختیکه تُشنه شُدی از کوزه های آو که اونا ره از چاه پُر کده، وُچی کُو."

⑩ و رُوت قد رُوی خُو دَ زمی اُفتده اُو ره اِحترام کد و گُفت: "چرا نظرِ لُطف تُو دَ بَله مه قرار گِرَفته؟ ما خُو یگ بیگنه اَسْتُم."

⑪ و بوَعز دَ جواب شی گُفت: "ما از تمامِ کارای تُو که دَ خُسرمادر خُو بعد از فُوتِ شُوی خُو کدے خبر شُدیم و ام ازی که چطور آته، آبه و جای تَوُلد خُو ره ایله کده دَ مینکلِ قومی که سابقِ نَمینخَشیدی، اَمده. ⑫ خُداوند عملِ نیک تُو ره دَ پیش تُو بیره؛ خُداوند، خُدایِ اِسرائیل که دَ زبیر

پَر-و-بال شی پناه اوردے، تُو ره اجرِ کاملِ بدیه. ” ۱۳) و رُوت گُفت: ” آی بادار مه، تُو دَز مه غدرِ مهربو آستی، چراکه مره تَسَلی ددی و دَ کنیز خُو تورای دل-شین گُفتی، اگرچه ما مثلِ یکی از کنیزای تُو شُدِه نَمیتنم. ”

۱۴) دَ وختِ نانِ چاشت بو عَز دَ زشی گُفت: ” بیه اینجی و امزی نان بَگیر و لُغمه خُو ره دَ سِرکه چوکِه کده بُوخو. ” پس رُوت قدِ دِرَوگرا یگ جای شِشت و بو عَز از گندمِ بَریو کده ام دَ زشی دد. رُوت خورده سیر شُد و یگ مقدار تی بَخشی شی مند. ۱۵) وختیکه اُو باله شُد و پس دَ خوشه چینی رفت، بو عَز دَ نفرای خُو امر کده گُفت: ” اُو ره بیلید که از قدی قوده ها ام خوشه چینی کُنه و مُزاجِم شی نَشنید. ۱۶) حتی بعضی خوشه ها ره از قوده ها کشیده دَ زمی پورته کُنید که اُو بلده خُو بچینه و اُو ره سرزنش نَکنید. ”

۱۷) پس رُوت تا شام دَ قدی پَلال خوشه چینی کد و اُمُو خوشه های ره که چینده بُود تپک کد، که تقریباً یگ ایفه جو دَ دِست اُورد. ۱۸) بعد ازو رُوت اُمُو جو ره دَ شانِه خُو گِرِفته دَ شار رفت و خُسرمادر شی دید که چیقِس جَم کده. رُوت خوراکی ره که بعد از سیر شُدون شی باقی مند،

کشیده دَزُو دَد. ①۹ پس خُسْرَمادر شی دَزُو گُفت: ”اِمروز دَ کُجا خوشه چینی کدی و دَ کُدَم جای کار کدی؟ خُدا اُمُو کس ره خَیر بَدیه که دَز تُو تَوَجُه کده. ” اوخته رُوت دَ بارِه اَمزُو کس که دَ زمین شی کار کُد دَ خُسْرَمادر خُو نقل کده گُفت: ”نام اَمزُو آدم که ما اِمروز دَ زمین شی کار کُدَم، بوَعز اَسْتِه. ” ②۰ و نَعومی دَ بیری خُو گُفت: ”خُداوند اُو ره بَرکت بَدیه، چراکه اُو مِهْرَبانی خُو ره از زنده ها و مُرده ها دِریغ نَکده!“ و نَعومی بسم دَزُو گُفت: ”ای آدم نزدیکانه مو اَسْتِه و یکی اَمزُو کسای که باید سرپرست مو شُنه. ” ②۱ اوخته رُوتِ موآبی گُفت: ”اُو حتی دَز مه گُفت که تُو قد کارگرای مه بَش، تا اُو غَیْتیکه اُونا دِرُو زمینای مَره خلاص کُنه. ” ②۲ و نَعومی دَ بیری خُو رُوت گُفت: ”اَرِه دُختر مه، خُوبه که تُو قد کِنِزای اَزُو دَ زمین شی بوری نِسَبَت دَزی که دَ زمین کس دِیگه بوری و اُونا تُو ره آزار-و-اَذِیت کُنه. ” ②۳ پس رُوت تا آخِر دِرُو جُو و گندُم قد کِنِزای بوَعز بَلدِه خوشه چیندو مند و اُو قد خُسْرَمادر خُو یِگجای زندگی مُوکد.

۳ ① دَمزُو غَیْت نَعومی دَ رُوت گُفت: ”دُختر مه، یِگو کس ره بَلدِه تُو پَیدا نَکُنم تا که زندگی تُو آرام شُنه؟ ② اونه، اُمُو بوَعز که تُو قد

کنیزای شی بُودی، اُو قوماى مو آسته، فامیدی؟ اُو امشاو دَ خرموجوی خرمونِ جو ره باد مونه. ^(۳) پس جان خو ره ششته خود ره خوشبوی کو و خُوبترین کالای خو ره پوشیده دَ سرِ خرموجوی بورو. مگم تا وختیکه اُو از خوردو و وچی کدو خلاص نَشده، خود ره دزو معرفی نکو. ^(۴) وختیکه خاو کد جای خاو شی ره نشانی کو. بعد ازو بورو و پایای شی ره لُچ کده دَ اُونجی خاو کو. اوخته اُو دز تو موگیه که چی باید بکنی. ^(۵) و روت دَ جواب شی گفت: ”هر چیزی که دز مه گُفتی ما امطور مونم.“

^(۶) پس اُو دَ سرِ خرموجوی رفت و امو رقمیکه خُرمادر شی دزو امر کد، امطور کد. ^(۷) وختی بوغز خورده و وچی کده تب شی چاق شد، اُو رفته دَ لبِ خرمو خاو کد. پس روت تاشکی آهسته آهسته آمد و پایای شی ره لُچ کده خاو کد. ^(۸) د نیمِ شاو بوغز تکان خورده بیدار شد و خود ره پالو دده دید که یگ خاتو دَ پیدمونِ پای شی خاو کده. ^(۹) بوغز پُرسان کد: ”تو کی استی؟“ روت گُفت: ”ما کنیز تو روت استم. دامون خو ره دَ سرِ کنیز خو بندز، چراکه تو یگ قوماى نزدیک و سرپرست مه استی.“ ^(۱۰) اُو گُفت: ”آی دختر مه، خداوند تو ره برکت بدیه. امی مهربانی ره که آلی کدی از مهربانی اول کده که دَ حقِ خُرمادر خو کده بزرگتر آسته، چراکه

د پُشتِ جوانای غریب یا پُولدار، نرفتې. ^(۱۱) آلی ترس نَخور دُختر مه، هر چیزی که از مه خاهش کدی، ما پوره موئم، چراکه تمامِ شار و قوم مه تُو ره یگ خاتونِ خوب میدنه. ^(۱۲) دُرست آسته که ما قومای نزدیک و سرپرست تُو آستم، لیکن ازمه کده یگ قوما و سرپرست دیگه دز تُو نزدیک تر آسته. ^(۱۳) امشاو ره د امینجی تیر کو، صباح اگه او نفر سرپرستی تُو ره د دست خو گرفت، خوبه، بیل که بگیریه. لیکن اگه سرپرستی تُو ره د دست خو نگریت، مرهد خداوند قسم که ما سرپرستی تُو ره د دست خو میگیرم. آلی تا صباح ره د امینجی خاو کو.

^(۱۴) پس روت تا صباح د پیدمون پای شی خاو کد، مگم صباح گاه، پیش ازی که کس کس ره پنخشه او باله شد، چون بوغز قد خود خو گفت: "نبايد کسی بفامه که ای خاتو د خرموجوی آمده." ^(۱۵) و بوغز دز شی گفت: "امو چادر ره که د سر خو کدے بیر و آوار کو." پس روت چادر خو ره آوار کد و بوغز شش منک جو د منه چادر شی اندخته د بله شانه شی ایشت و روت د شار رفت. ^(۱۶) وختیکه د پیش خسر مادر خو آمد، او از روت پرسان کد: "آی دختر مه، چیز کار شد؟" اوخته، او از یگ کارای که امو نفر بلده ازو کدد، دز شی نقل کد ^(۱۷) و گفت: "اینمی شش منک جو

ره ام دَزمه دَد و کُفت که، 'دِستِ خالی دَ پیشِ خُسرمادر خُو نرو.' (۱۸)
پس نَعومی دَز شی کُفت: "دُختر مه، قرار بِشی تا بِنگری که چیز کار
مُوشه، چُون او آدم تا که امروز ای کار ره انجام نَدیه، آرام نَمیشینه."

۴ (۱)

پس بوَعز دَ درگه شار رفت و دَ اُونجی شِشت. اوخته اُمُو

قوما و سرپرست که بوَعز دَ باره شی توره کُفتد اَزونجی تیر مُوشد و بوَعز
دَزو کُفت: "او آلی، بیه یگ لحظه بِشی." و او آدم اَمده شِشت. (۲) و
بوَعز ده نفر از ریش سفیدونِ شار ره کُوی کده دَزا کُفت: "ببید که یگ
لحظه بِشینی." و اونا جَم شُده شِشت. (۳) بوَعز دَمزو قوما و سرپرست
کُفت: "نَعومی که از سرزمینِ موآب پس اَمده، اُمُو زمینِ برار مو اِیملک
ره سَودا مُوکنه. (۴) ما فکر کُدم، خُوبتر اَسته که تُو ره دَزی باره خبر بدیم
و بُگیم که او ره دَ حُضورِ نفرای امزی مجلس و ریش سفیدونِ قوم مو بخر.
اگه او ره خریده میگیری، بگیر. ولے اگه نَمیخری مَره بُگی تا بُفامم. چُون
بَغیر ازتُو دیگه کس حقِ خریدو ره نَدره و بعد ازتُو حقِ ازمه یه." و او آدم
کُفت: "ما خریده میگیرم."

(۵)

اوخته بوَعز کُفت: "دَ روزی که اُمُو زمی ره از دِستِ نَعومی

میخری، پس رُوتِ موآبی، اُمُو خاتُونِ قوما ی فَوْتِ شُدِه مو ره ام باید بگیری، تاکه نامِ امزُو مرخوم دَ میراثِ شی باقی بُمَنه.

⑥ لیکن اُمُو قوما و سرپرست گفت: ” دَزی صورت ما نَمیتَنم بلده خُو بخرُم؛ نشنه که میراثِ خود مه خراب شنه. حقِ سرپرستی از مَره تُو بگیر، چُون ما نَمیتَنم سرپرستی کنم.“

⑦ دَ اُو زمان دَ اسرائیل دَ باره سرپرستی گرفتو و یا خرید-و-فروش زمی اینی رواج بود: وختیکه مردُم میخواست یگو معامله ره قطعی کنه، یگ نفر کوشره خُو ره از پای خُو بُر کده دَ نفرِ طرفِ معامله خُو میدد. ای کار دَ سرزمینِ اسرائیل دَ شکلِ یگ قانون وجود دشت. ⑧ پس اُمُو قوما و سرپرست دَ بوغز گفت: ” خود تُو اُمُو زمی ره بلده خُو بخر.“ و کوشره خُو ره از پای خُو بُر کد.

⑨ اوخته، بوغز دَ ریش سفیدا و پگِ مردُم گفت: ” شُمُو امروز شاهد استید که تمامِ جایدادِ اِیْمَلِک و جایدادِ کِلِیون و محلون ره ما از نعومی خریدم. ⑩ ما امچنان رُوتِ موآبی، بیوه محلون ره گرفتُم تا خاتون مه شنه و نامِ قوما مرخوم مه دَ میراثِ شی باقی بُمَنه و نامِ ازُو از خانوار و منطقه

شی از بین نَرَوَه. شُمو اِمروز شَاهِدِ بَشِيد. ” ۱۱) پس تمامِ مَرْدَمِ و رِيشِ سفیدونی که دَ درگِه شارِ مَوْجُود بُوَد کُفَت: ” مو شَاهِدِ اَسْتی. خُداوند ای خاتُو ره که دَ خانِه تُو مِییه مِثْلِ راحیل و لیه جور کنه، که اونا هر دُوی شی خانِه اِسرائیل ره آباد کد. و تُو دَ اِفراتِه کامیاب و دَ بَیت-لَحَم نامتُو شنی. ۱۲) و اولادای ره که خُداوند دَ و سِیله امزی خاتُونِ جوان دَز تُو مِیدیه، مِثْلِ خانوارِ فارِصِ باچِه تamar و یهُودا بَشَه. ”

۱۳) پس بوَعَز رُوت ره خاتُو کده قد ازو نزدیک شُد و خُداوند او ره اَمیدوار کد و رُوت یگ باچِه دَ دُنیا اُورد. ۱۴) اوخته خاتُونوی بَیت-لَحَم دَ نَعومی کُفَت: ” شُکر-و-سِپاس خُداوند ره که نَه ایشْت تُو بے وارِثِ بَشی و اِمروز تُو صَاحِبِ نوسه شُدی؛ مو دُعا مونی که نام شی دَ اِسرائیل باقی بُمَنه. ۱۵) او تازه کُننده جان تُو و تِیاقِ پیری تُو موشه، چُون بیری تُو که تُو ره دوست مِیدنه و از هفت باچِه کده دَز تُو بَهرتَر اَسْتِه، او امی باچِه ره دَ دُنیا اُورده. ”

۱۶) و نَعومی نلغِه ره گِرِفْتِه دَ بَعْلِ حُو ایشْت و نِگاهداری شی ره دَ دِست حُو گِرِفْت. ۱۷) و خاتُونوی همسایه او ره نام کده کُفَت: ” ای باچِه

بَلَدِهِ نَعُومِي تَوَلَّدَ شُدَّة. ” و اونا نام شی ره عوبید ایشته. عوبید آته یسی و یسی آته داوود بود. ۱۸ و اینی آسته پشت نامه فارص:

- فارص آته حصرون بود،
- ۱۹ و حصرون آته رام،
- و رام آته عمیناداب،
- ۲۰ و عمیناداب آته نحشون،
- و نحشون آته سلمون،
- ۲۱ و سلمون آته بوغز
- و بوغز آته عوبید،
- ۲۲ و عوبید آته یسی
- و یسی آته داوود بود.